

Hallo allemaal, je luistert nu naar een bijzondere bonusaflevering van Een Beetje Nederlands. Het leek me leuk om een speciale aflevering te maken naast de normale aflevering, waarin ik samen met een expert praat over het onderwerp van de week. De laatste normale aflevering had te maken met vrouwen in de Nederlandse politiek en deze aflevering gaat daar verder op in.

Ik heb Devika Partiman uitgenodigd om hierover te vertellen. Devika is oprichter van de stichting Stem op een Vrouw, die zich inzetten om meer vrouwen in de Nederlandse politiek te krijgen. Op dit moment zijn 59 van de 150 Tweede Kamerleden vrouwen, dat is 39 procent. Er zijn dus een stuk meer mannen dan vrouwen in de Tweede Kamer. In Nederland hebben we ook nog nooit een gelijke verdeling van mannen en vrouwen gehad in het parlement. Volgens Devika is het wel belangrijk dat we daarnaar streven en ze gaat zelf uitleggen waarom.

Misschien kan je zelf nog niet stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen, dat kan alleen als je de Nederlandse nationaliteit hebt. Maar als je in Nederland woont, mag je misschien wel stemmen voor bijvoorbeeld de gemeenteraad. Dat kan wanneer je in Nederland woont en je een EU-paspoort hebt. Als je geen EU-paspoort hebt en in Nederland woont mag je ook voor de gemeente stemmen als je langer dan 5 jaar in Nederland woont.

Als het verhaal van Devika je aanspreekt en je meer wil weten, neem dan een kijkje op www.stemopeenvrouw.com.

Zoals altijd kan je de tekst van deze aflevering meelesen op de website. Het gesprek is misschien wat moeilijker te volgen dan een normale aflevering. Ik maak ook een lijst met moeilijke termen, die is te vinden op www.eenbeetjenederlands.nl

Veel plezier met de podcast!

Robin: Ik zit hier vandaag met Devika Partiman. Dankjewel dat je hier wilt zijn vandaag. Devika is activiste en oprichter van Stichting Stem op een Vrouw. Dat is een stichting die zich al jarenlang inzet om meer vrouwen in de politiek te krijgen. Jullie zijn ook succesvol mee. Bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen van maart waren jullie ook veel in de media te zien.

Voordat we gaan praten over het werk van de stichting, ben ik wel benieuwd. We hebben... ik heb in de podcast een aflevering gemaakt over Aletta Jacobs, die beroemd is door haar strijd voor vrouwenkiesrecht, en over Marga Klompé, de eerste vrouwelijke minister in Nederland. Wat betekenen zij voor jou?

Devika: Mmm goeie vraag. Ik denk dat toen ik eenmaal leerde over Aletta Jacobs en Marga Klompé.... Wat zij vooral soort van voor mij doen, is dat het me heel erg helpt om te begrijpen waar we vandaan komen. Als vrouw in Nederland eigenlijk. Als

mensen zeggen: ze is... [Sinds] 100 jaar geleden kunnen vrouwen de politiek in, dan klinkt het eigenlijk als een soort heel positief startpunt: van vanaf toen was het goed, weet je wel. Maar als je dan terugdenkt aan bijvoorbeeld Marga Klompé die in de jaren '50 minister werd... Zij was één van meer dan tien ministers en de enige vrouw en in het parlement. In de Tweede Kamer, zaten ook echt onder de tien procent vrouwen volgens mij toen. Dus het klinkt als een soort van hoogtepunten maar zij waren eigenlijk, denk ik, ook heel alleen, als paar vrouwen in een hele mannelijke omgeving. En ik probeer me dat altijd te visualiseren, dus voor te stellen. En dat besef, soort van, van hoe dat voor hen moet zijn geweest en dat we ons dat gelukkig niet meer kunnen voorstellen, ja, dat doet altijd wel iets met me. Ja, ik vind dat belangrijk om daar ook echt op die manier om bij stil te staan. Niet alleen zeggen 'ze was de eerste' of 'ze was een strijder'. Ze waren ook echt de hele tijd de enige in heel veel ruimtes en dat is zo'n bizar gegeven. Ja, dus ik vind het ook heel interessant hoe dat moet zijn geweest voor hen, probeer ik me dan voor te stellen, en dat lijkt me zo bizar.

Robin: Je bent de stichting Stem op een Vrouw in 2017 begonnen. Was je toen eigenlijk ook al bekend met deze personen, deze mensen?

Devika: Ik denk dat ik Aletta Jacobs wel kende. Dat had ik wel op school gehad. Marga Klompé, die naam kende ik nog niet. Ik heb het vast ook wel eens een keer ergens langs zien komen, in een boek of zo, maar ik had niet geregistreerd. Nee, dus ik was daar helemaal niet mee bezig, eerlijk gezegd, voordat ik Stem op een Vrouw begon.

Robin: Wat was eigenlijk de reden waarom je de Stichting bent begonnen?

Devika: Nou, het was eind 2016 en ik denk dat het heel veel mensen dit moment nog wel weten, toen in de Verenigde Staten Donald Trump gekozen werd. En nou ja, hij was natuurlijk openlijk, nou ja, seksistisch, niet vriendelijk tegen vrouwen, racistisch. [Hij deed] grote, nare uitspraken over vluchtelingen. En nou ja, dat is gewoon geen.... nou ja.

Een naar persoon, vind ik persoonlijk. Dat heeft me best wel doen schrikken omdat hij echt, nou ja, het is een heel groot land en heel veel dingen die in de Verenigde Staten gebeuren, waaien over naar Europa en naar de rest van de wereld. En dat je de plannen [ziet] die hij had voor anti-migratie, maar ook bijvoorbeeld vrouwenrechten zoals anti-abortus, vond ik een heel eng idee dat dat zeg maar steeds dichterbij Europa kwam. Maar ook in Polen, Hongarije en een aantal andere landen in Europa ook al steeds meer dat extreem-rechtse geluid opkwam, wat heel erg anti-vrouw is, of anti-vrouwenrechten.

Ja, dus dat heeft me... daar schrok ik best wel van en toen dacht ik ook: ja, ik wil gewoon koste wat het kost voorkomen dat dat in Nederland gebeurt, eigenlijk. En ben toen echt gaan nadenken van wat kan ik dan doen? En toen kwam ik toevallig in Suriname, dus een oud-kolonie van Nederland, een land aan de top van

Zuid-Amerika, kwam ik... daar komt een deel van mijn familie vandaan. Dus ik was in Suriname en daar kwam ik een flyer tegen van een vrouwenorganisatie die in de jaren '90 een campagne hadden gedaan, die Stem op een Vrouw heette, omdat ze zeiden: vrouwen zijn de helft van de mensheid, maar we zien we ons zelf nauwelijks terug in de politiek. Dus lieve mensen: stem op een vrouw, soort van, dat is ongeveer wat er op de flyer stond. En toen dacht ik: kijk, dat is nou een goed idee, daar kan ik wat mee. En toen dacht ik: ja, dat wil ik in Nederland ook. Ja, dus zo ging dat eigenlijk, en daarna natuurlijk heel hard gewerkt om te zorgen dat dat allemaal is gelukt. Ja.

Robin: En het hoofddoel van de stichting is dus, eigenlijk ook wat de naam zegt, om meer vrouwen in de Nederlandse politiek te krijgen.

Devika: Ja.

Robin: Waarom is dat belangrijk om meer vrouwen in de politiek te krijgen? Volgens jullie?

Devika: Nou, daar zijn eigenlijk heel veel redenen voor. De een vindt het belangrijk, omdat het dan betekent dat waarschijnlijk zaken die vrouwen aangaan, gewoon simpelweg vaker ter sprake komen. Vaker meegenomen worden in beleid. Dus dat is een hele logische en belangrijke reden, dat we overall over meepraten wat ons aangaat als vrouwen. En natuurlijk kunnen mannen dat tot op zekere hoogte ook, hè. Maar het scheelt toch gewoon als je met een goed aantal [vrouwen] bent, omdat het dan wat automatischer gaat.

En daarnaast, ik vind het zelf ook vooral de functie van rolmodellen heel belangrijk. En dus dat echt vanaf jonge leeftijd meisjes en vrouwen gewoon kunnen kijken naar de politiek en dan altijd wel iemand zien die letterlijk op ze lijkt, hè. Welke huidskleur je dan ook hebt, hoe oud je dan ook bent, wat je sociale klasse is, je opleidingsniveau, whatever. Wat voor type kleding je leuk vindt, gewoon alles. Dat jij de tv kan kijken bij wijze van spreken en een politiek debat ziet. En dan ziet: hé, dat zou mijn moeder kunnen zijn. Of mijn zusje. Of weet je wel, gewoon omdat het idee van heel jongs af aan eigenlijk mee te geven. Vooral dus aan meisjes, van hé, jij mag hier ook over meepraten. Politiek is niet alleen mannen in pakken en wat toch heel veel mensen, denk ik, nog steeds denken. Het is ook niet alleen witte mensen, wat ook in Nederland, nogal een probleem is. En het is ook niet alleen mensen van boven de 50 jaar. Dus weet je, die rolmodellen hebben... onderzoek toont het ook aan. Zeker voor jonge meisjes én jongens doet het gewoon heel erg iets met je ambities. Met de dingen waar je over droomt, hoe je jezelf ziet en wat voor functies je [voor] zelf kan zien, of je durft je mening te geven. En ja, daar is politiek gewoon een heel belangrijk ding voor. Dus ja.

Robin: Ik denk dat veel mensen zich dan afvragen: waarom? Mannen zouden dat toch ook kunnen? De belangen van vrouwen behartigen. Wat is dan daar jullie antwoord op?

Devika: Ja, natuurlijk! Ik bedoel, ja, andersom zou je ook kunnen stellen: alleen maar vrouwen in de politiek want wij vrouwen kunnen ook de belangen van mannen behartigen. Maar ik denk dat uiteindelijk, als je het omdraait, dat mannen het ook niet prettig zouden vinden als er 150 vrouwen in de Tweede Kamer zitten. Niet omdat ze iets tegen vrouwen hebben, net zo min als ik iets tegen mannen heb. Dat is het punt niet.

Het gaat erom dat je... hè, je kan iemand belangen behartigen of je kan gewoon voor je eigen belangen opkomen en politiek vind ik hoort dat laatste te zijn. Dus dat we niet met een groepje rijke mensen bijvoorbeeld zeggen: wij weten wel wat goed is voor armere mensen, dat we niet... We hoeven dingen niet voor elkaar in te vullen, je kan ook gewoon samenwerken en dat vind ik zelf een mooiere, ja mooi uitgangspunt.

Robin: Ja, zijn er specifieke onderwerpen waarvan je denkt dat als er een betere verhouding van mannen en vrouwen in de Tweede Kamer is bijvoorbeeld, waar dan volgens jou betere keuzes over gemaakt worden?

Devika: Nou, het is... ik vind het altijd een moeilijke vraag, want uiteindelijk, het blijft gissen... het blijft gokken want we hebben het nog nooit meegemaakt! Dus we weten wel uit onderzoek dat bijvoorbeeld met meer vrouwen in de politiek, dat er meer aandacht is voor onderwijs. Er is meer aandacht voor klimaat.

Je ziet ook dat, even los van politiek, dat bijvoorbeeld vrouwen zich iets klimaatbewuster gedragen als consument bijvoorbeeld dan mannen. Dus ja, er zijn wel kleine verschillen, maar die zijn als groep en die zijn niet individueel. Dus het is niet dat omdat die ene vrouw er zit, dat zij wel effe alle vrouwenzaken gaat oplossen. Dus het is ook... Het gaat ook heel erg over cultuur, denk ik, die je dan met elkaar creëert.

Want ik vergelijk het vaak met een groep vrienden. Als je een groep vrienden hebt en die is voornamelijk jongens, dan heb je een bepaalde cultuur in groep, toch? Die vaak wat luider. Misschien doe je sport samen, ben je meer van het stoeien, hou je van bepaalde dingen doen met elkaar. En op het moment dat de vriendengroep gemengd is verandert wat je samen gaan doen. Het verandert waar de aandacht naar toe gaat, wat voor uitjes je met je vrienden gaat maken, welke onderwerpen je het over hebt. Misschien dat de vrouwen af en toe iets niet zeggen, want er zijn mannen bij. En de mannen af en toe iets niet zeggen, want er zijn vrouwen bij. Maar zo hou je elkaar een beetje in balans en ik denk dat dat uiteindelijk het belangrijkste is. Dat die cultuur... en daar heb je echt een soort eerlijke fifty-fifty balans voor nodig, dat die cultuur zo wordt alsof je een gemengde vriendengroep hebt. Met allerlei verschillende mensen, waardoor je niet een soort... een groepje witte vrouwen hebt, bijvoorbeeld die iets vervelends zeggen over Turkse vrouwen.

Want hé, er zit ook een Turkse vrouw in. Dus wat doe je dan, dan ben je beleefder toch, ga je respectvoller met mensen om. Want er staat iemand naast jullie zegt 'hallo, je hebt het over mij'. En dat is denk ik, ja, dat is voor mij, denk ik waarom het zo belangrijk is ook. En je kan wel proberen voor iemand op te komen. Maar als diegene niet naast je staat, is het heel lastig... één: om precies te weten wat je doet, maar is het ook heel makkelijk om eigenlijk iets negatiefs te doen want niemand kijkt je er op aan.

Robin: Dus als ik het goed begrijp, gaat het niet per se alleen maar omdat vrouwen dan een betere keuze... of betere, betere beslissingen kunnen nemen over onderwerpen die specifiek vrouwen gaat. Maar dat is over alle onderwerpen op een andere manier nagedacht wordt als er een betere verdeling is in de Tweede Kamer.

Devika: Je hebt natuurlijk... er zijn hele cliché antwoorden. Zoals nou ja, ik geloof wel echt dat ze misschien abortus eindelijk uit ons wetboek van strafrecht zou gaan als er een meerderheid van vrouwen zou zitten. Ik denk dat er anders nagedacht wordt over de loonkloof: het verschil in wat mensen verdienen in Nederland, mannen verdienen gemiddeld nog steeds iets meer. Ik kan me voorstellen dat er een meerderheid van vrouwen daar meer prioriteit aan zou geven. Dus ik kan best wel dingen bedenken van dat zou waarschijnlijk sneller gaan als er meer vrouwen zitten. Maar voor de rest, ja, vrouwen zijn net zo min slechter of beter als mannen weet je.. ja.

Robin: Zou je kunnen vertellen wat jullie met de stichting doen om meer vrouwen in de Tweede Kamer te krijgen?

Devika: Zeker! Nou we doen een paar dingen. Het belangrijkste en eigenlijk het eerste waar we mee zijn begonnen, zijn stemcampagnes. Dus ja, grote promotieacties om mensen te overtuigen om op vrouwen te stemmen. Maar ook om slim op vrouwen te stemmen. Want wat we eigenlijk zien in Nederland is: je hebt een kieslijst, dus de lijst waar alle kandidaten erop staan, per partij. En heel vaak zijn de eerste posities mannen. Soms tegenwoordig ook vrouwen. En als het een man is, is daaronder vaak de eerste vrouw, zeg maar. Dus de vrouwen staan heel vaak op plek twee en dan wat lager op de lijst. En heel veel mensen in Nederland stemmen dus eigenlijk van oudsher op die eerste vrouw op de lijst. Die dus al heel hoog geplaatst is. En dat dat een soort... omdat er vroeger echt, nou ja, misschien op sommige kieslijsten echt maar één vrouw stond. Dat er heel veel mensen dus... hun opa's en oma's, die stemde nog op die ene vrouw. Want die vonden het belangrijk dat er vrouwen in de politiek kwamen. En die geven dat door. En nu zijn wij hun kleinkinderen en doen wij dat allemaal nog steeds. Dus heel veel mensen stemmen op de eerste vrouw.

Robin: Dat is ook hoe ik het zelf geleerd heb.

Devika: Ja, ik ook. Echt van mijn moeder doorgekregen, die had ik van haar moeder door gekregen, dus dat is echt, ja. Dat is een soort traditie voor heel veel mensen in Nederland van hoe je stemt. En nou ja, dat is hartstikke leuk voor die vrouwen, maar dat betekent eigenlijk praktisch dat dus vrouwen die al heel hoog staan, dus die eigenlijk sowieso wel de politiek inkomen, dat die allemaal extra stemmen krijgen. Die ze dus niet nodig hebben. En omdat er veel meer vrouwen na hen op die lijst te staan, halen die het dus vaak niet. Dus wat wij proberen te zeggen is: hé, als je dan op vrouwen wil stemmen omdat je dat belangrijk vindt, kijk dan wat lager op de lijst. Kijk naar de vrouwen die misschien net niet gaan halen.

We houden daarbij rekening met de peilingen: dat zijn schattingen van hoeveel zetels een partij ongeveer zou krijgen. En we zeggen dan: nou: kijk een beetje, als er betrouwbare peilingen zijn, van rond welk zetelaantal zit dat. Bijvoorbeeld tien, nou, dan kun je kijken naar vrouwen vanaf misschien plek acht of negen of tien. Of daar iemand zit die bij je past. Ja, als dat werkt, dus als dan genoeg mensen zich gaan verdiepen, in hé welke vrouwen staan er wat lager. [En dan] iemand uitkiezen, op wie ze willen stemmen en zij krijgen genoeg voorkeurstemmen. Dat heet dus een voorkeursstem. Dan dan wordt diegene verkozen. Ook al staan wat lager, en dan komen ze dus eigenlijk omhoog.

Robin: Ten koste van degene die daarboven staat.

Devika: Ja precies. En vaak is hun collega die daar een plekje boven staat, is een man, omdat er gemiddeld meer mannen op de kieslijst staan. Dus dan krijg je letterlijk een extra vrouw in plaats van man, soms in plaats van een andere vrouw, verkozen. Dus dat proberen we uit te leggen.

Robin: En hoelang doen jullie dit al en wat voor effecten zien jullie?

Devika: We doen het nu sinds 2017, dus ja, dat is vier jaar. We hebben alle verkiezingen inmiddels gehad. Dus de Tweede Kamer, Europees parlement, gemeenteraad, provincie, waterschap. En het werkt eigenlijk tot nu toe bij elke verkiezing. Dus nou ja. Soms op kleine schaal, soms heel groot, maar er zijn in totaal in al die verschillende politieke organen sinds we bestaan al meer dan 200 extra vrouwen verkozen met voorkeurstemmen.

Robin: Oké, dat is een groot succes, zou ik zeggen!

Devika: Je ziet gewoon dat het werkt, dat dit is een soort nieuwe traditie wordt van mensen die het aan elkaar doorgeven. Van hé, wist je dat je beter wat lager kan stemmen, want het is slimmer en dan krijg je misschien een extra vrouw er in. En ja, dat gaat eigenlijk gewoon heel goed. We bereiken per verkiezing nu iets van 2 miljoen mensen met onze campagnes. En die doen natuurlijk heus niet allemaal wat wij willen. Maar wel een flink percentage daarvan. En ja, dat is gewoon heel tof. En

je ziet ook dat mensen dus daardoor veel meer gaan... Mannen en vrouwen trouwens, het is echt niet alleen vrouwen die dat leuk vinden. Nou je zei het net zelf ook wel. Dat mensen ook veel bewuster gaan kijken, van: wie vind ik eigenlijk goed? Wie past er eigenlijk bij mij en dan op haar gaan stemmen en dus ook veel bewuster eigenlijk een keuze maken. En dat vind ik er zelf eigenlijk vooral leuk aan. Omdat het dan echt gaat over... niet een partij alleen, maar je kiest een persoon. En dat vergeten heel veel mensen. We stemmen op een mens, niet op een partij, maar het lijkt alsof je alleen maar partijkleur kiest. Dat is wel echt een leuk... ja.

Robin: We hebben ook in maart, natuurlijk... afgelopen maart hebben we verkiezingen gehad in Nederland, voor de Tweede Kamer. Hebben jullie toen effecten gezien van de campagne? Zijn er meer vrouwen in de Tweede Kamer gekomen, misschien mede dankzij jullie werk.

Devika: Ja, ik denk het wel. Er zijn toen drie extra vrouwen met voorkeurstemmen verkozen. En het gekke met die Tweede Kamerverkiezingen was, we hadden echt een hele goeie campagne gedraaid. Heel veel mensen bereikt, echt weer heel erg uit onze eigen bubbel, zeg maar, gestegen. En toen bleken de peilingen dus helemaal niet te kloppen. Dus wij delen dat altijd heel netjes. Van hé, dit is ongeveer de peiling en dus dan weet je ongeveer waar je op moet letten. En die klopt gewoon echt totaal niet. Dat was afgelopen jaar. Waardoor ja, heel veel mensen bijvoorbeeld dan... nou ja, bijvoorbeeld op vrouw nummer negen stemde omdat ze dachten 'voor haar wordt het spannend'. Maar die bleek er dan uiteindelijk echt al dik in te komen, omdat de peilingen gewoon zo anders uitvielen.

Dus het was een hele rare verkiezing. Maar alsnog, gelukkig, dus drie extra vrouwen. Ja.. en dat was alsnog heel eh. Ja, ik bedoel daar zijn we heel blij mee. En één van hen was bijvoorbeeld... is bijvoorbeeld de eerste vrouw met een hijab, een hoofddoek, in de Tweede Kamer. En dan kun je zeggen: wat maakt dat nou uit, het zou niet zoveel uit moeten maken. Maar goed, als je het hebt over rolmodellen en dat die jonge moslimmeisjes bijvoorbeeld, dat zien en denken: hé, ik kan ook de politiek in, vind ik dat tof.

Robin: Ja, ik straks ook nog wel even verderop doorgaan. We hebben een Nederland nog nooit een gelijke verdeling van mannen en vrouwen in de Tweede Kamer gehad. En ook nog nooit een vrouwelijke minister-president. Maar dit gaat wel ook veel over de Tweede Kamer. Maar hoe zit het bijvoorbeeld ook in de Eerste Kamer, de gemeenten, provincies en dat soort bestuursniveau? Zie je daar wel een gelijkere verdeling of is het daar ook niet gelijk?

Devika: Nee, het is... niet echt. Gemiddeld is het in de Tweede Kamer is het percentage vrouwen het hoogst. Op dit moment. Het is nu 39 procent of 40, uit m'n hoofd. En in de gemeenteraden bijvoorbeeld is het 30 [procent]. In het Waterschap 25 procent. Provincie[bestuur] ergens daar tussenin. Dus ja, het het keldert best wel op het moment dat je kijkt naar regionale en lokale politiek. Alleen het voordeel met

bijvoorbeeld gemeentes... we hebben meer dan 300 gemeentes in Nederland en sommigen hebben dus wel fifty-fifty [man/vrouw verhouding]. Dus er zijn wel... bijvoorbeeld Amsterdam, waar ik dan woon... Maar er zijn ook een aantal kleinere gemeentes... het zijn een stuk of 20 gemeenten volgens mij waar het gelijk is.

Robin: Maar dan zijn er zijn ook gemeenten waarbij het nog minder gelijk is, waarbij er nog minder vrouwen in de...

Devika: Ja, er zijn gemeenteraden waar echt maar één vrouw in de raad zit. Dus het verschilt heel erg.

Robin: Daar is nog veel werk te doen. Denk ik.

Devika: En het verschilt dan zo per plek. In steden is het vaak iets beter, maar ook... Daar wonen natuurlijk letterlijk veel meer mensen. Dus het is dan veel makkelijker om genoeg vrouwen te vinden. Mensen zijn vaak maatschappelijker actief in de stad. Dus vooral op het platteland, eigenlijk, merk je dat het heel lastig is voor politieke partijen om vrouwen te vinden. Maar we hebben in Nederland natuurlijk ook de Biblebelt, de regio in Nederland waar de meeste conservatieve Christelijke mensen wonen. En daar zie je dat de partijen het bijvoorbeeld weer niet belangrijk vinden dat er vrouwen op die lijst te staan. Dus dat het daar ook weer scheef is. Dus het verschilt heel erg per plek, dus het is overal een hele andere context.

Robin: Weet je een beetje hoe Nederland doet ten opzichte van andere landen? Is er daar ook veel ongelijkheid in de verdeling van man en vrouw? Of zie je dat andere landen is misschien beter doen dan Nederland?

Devika: Wereldwijd gaat het nog steeds best wel slecht. Maar Nederland doet het zeker niet bijzonder goed als je het vergelijkt met de rest. We staan best wel laag op... er is een soort meetlint hiervoor dat heet de Gender Equality Index. Die komt eens in de zoveel jaar uit. Waarin onder andere dit wordt onderzocht: hoe doen landen het nou op gebied van politieke vertegenwoordiging van vrouwen. En Nederland gaat... bungelt daar best wel laag en daalt ook steeds. Sinds de afgelopen tien jaar ofzo gaan we ook omlaag. Dus dat is best wel... we worden heel erg ingehaald. Eigenlijk met name door Afrikaanse landen, omdat er daar juist een heel erg push is van vrouwenbewegingen en actieve burgers. En je hebt in Europa bijvoorbeeld... nouja Scandinavië doet dat al heel lang heel erg goed. In heel veel Aziatische landen gaat het redelijk. Amerika blijft een drama. Dus het verschilt heel erg, maar Nederland dat het niet per se goed.

Robin: En naast dus mensen overtuigen om op een vrouw te stemmen wat jullie doen. Wat jullie nog meer om dit probleem op te lossen?

Devika: Ja, goede vraag, we dachten eigenlijk: we wilden eerst gewoon één keer een campagne doen. Dus we dachten nou dat stemcampagne-ding, nou, dat is wel genoeg. Maar toen merkten wij inderdaad van ja, maar je los het gewoon niet op daarmee. Want je moet gewoon zorgen dat meer vrouwen en meiden de politiek ingaan. En leuk als we slimmer gaan stemmen. Maar dat duurt gewoon zo lang voordat je er dan bent, weet je wel. Dus wat we toen zijn gaan doen, en wat we nu nog steeds doen, we zijn trainingen gaan geven. Aan dus ook aan vrouwelijke politici om hem bijvoorbeeld te helpen. Met hoe ga je om met haantjesgedrag zoals je dat noemt.

Robin: Wat is dat?

Devika: Een haan is de mannelijke variant van een kip. In Nederland betekent een haantje... is aan woord voor een man die dominant gedrag vertonen.

Robin: Ja, machogedrag.

Devika: Stoer, machogedrag vertonen. Dus haantjesgedrag is een beetje. Nou ja, cliché, machogedrag inderdaad.

Robin: En dat zie je veel in de politiek?

Devika: Ja, ja, we horen 't wel veel. En het verschilt wel, dus heel erg. In sommige gemeentes bijvoorbeeld heb je het weer nauwelijks. Maar op sommige plekken juist weer heel erg. En dat kenmerkt zich vaak heel erg door bijvoorbeeld een hele harde debatcultuur. Mensen die veel door elkaar heen praten. Vrouwen die nauwelijks aan het woord komen of die het gevoel hebben dat ze niet serieus genomen worden. Dus we geven daar bijvoorbeeld training in, van hoe ga je daar nou mee om? Maar ook aan politieke aspiranten, dus vrouwen en meiden die interesse hebben om politiek actief te worden, maar wel wat hulp kunnen gebruiken. Dus we geven bijvoorbeeld debattraining, social mediatraining... Maar ook gewoon informatieve avonden over: Wat is het eigenlijk? Wat is politiek. Wat zijn de eerste stappen? Hoe je lid van een politieke partij? Ja, dus van alles. En we hebben sinds vorig jaar een mentornetwerk. En daar ben ik echt superblij mee. Het is een netwerk waarbij we vrouwen en meisjes met interesse in politiek koppelen aan vrouwen die politiek actief zijn. En zij gaan dan eigenlijk hun... zij word hun mentor. Dus ze ontmoeten elkaar dan een paar keer, kan digitaal zijn of in het echt. En dan kan de aspirant gewoon al hun vragen stellen. En nou ja, echt van iemand met politieke ervaring horen van hé, hoe heb jij dat gedaan?

Robin: En tips krijgen over... hoe dingen werken.

Devika: Precies! En de politica kan dan haar netwerk delen. Nou ja, je merkt er heel erg vaak dat het echt zo'n leuke wisselwerking wordt. Want nou ja, als politica kom je

contact met een leuke, geïnteresseerde burger, die echt wat meer over je wil weten. Wie vindt het niet leuk om zichzelf te praten? Ja, en voor de andere is natuurlijk super leerzaam. En dat maakt het ook echter dat je iemand ontmoet en denkt: oh, jij doet het al. En je wil ook nog met mij delen, waar je tegenaan loopt. Hoe je dit voor elkaar krijgt, je wil mij helpen, dus dat werkt supergoed.

Robin: Die voorbeeldfunctie waar je het over had, dat werkt dan ook in de praktijk.

Devika: Ja, zijn dat... dat is vorig jaar gestart en dan hebben we nu iets van circa 450 mensen aan een mentor weten te koppelen. Dat werkt zó goed! En dan natuurlijk gaan ze niet allemaal de politiek in en dat hoeft ook helemaal niet, maar wel iets van 20 procent van hen wel de stap zetten. Dus dat is te gek.

Robin: Ja, dat is heel cool. Je hint er net ook al zelf een beetje op, maar de... wat we dan noemen representatie: dus dat mensen zich vertegenwoordigd voelen. Mensen met een migratieachtergrond en bijvoorbeeld jongeren... Ook daarbij, zeker in de Tweede Kamer zit er toch wel weinig mensen met een migratieachtergrond of jonge mensen. Zijn jullie ook van plan om daar iets voor te gaan doen of is dat aan andere om daarvoor te gaan strijden?

Devika: Ja, goeie vraag!

Robin: Of is dat überhaupt niet belangrijk volgens jullie?

Devika: Oh, jawel absoluut ja, daar hebben wij proberen ook juist heel erg uit te stralen... van het gaat ons niet om bepaalde vrouwen. Het gaat ons echt om alle vrouwen en dat moet je ook heel erg laten zien. Dus bijvoorbeeld wanneer wij een verkiezingsdebat organiseren, dus een debat waarbij kandidaten met elkaar in gesprek gaan, dat doen wij... organiseren wij dan omdat wij dan willen dat er alleen vrouwen op het podium staan. Omdat je bijna nooit ziet. Dan zorgen we ook echt dat er een mix van vrouwen staat. Dus dat er jonge mensen tussen zitten. Mensen met verschillende culturele achtergronden. Nou ja, noem maar op. Omdat we willen laten zien van dit is hoe het eruit hoort te zien. Dit is waar we naartoe willen en dat is heel bewust ook mensen een podium geven die opvallen eigenlijk.

We hebben bijvoorbeeld bij ons laatste verkiezingsdebat was één van de kandidaten bijvoorbeeld zwanger en dat zie je natuurlijk gewoon bijna nooit in de politiek. Dat beeld van: hé, het maakt niet uit in welke levensfase je bent, je kan gewoon kinderen hebben, je kan ook zwanger de politiek in. En ja, dat vinden we gewoon heel belangrijk om te laten zien. Dus op die manier doen we er wel aan. En we proberen we ook bij het zoeken naar mensen voor bijvoorbeeld ons mentornetwerk heel bewust te zoeken naar met name jonge vrouwen. Omdat je er ook wel ziet... de jongere generaties zijn gewoon diverser. Laten we wel wezen. Dus... en [die generatie] snapt dat ook wat beter zijn er wat vaker mee opgegroeid. En ja, dus we zoeken er wel actief naar. Maar we zeggen niet van: hé, ga nu massaal op jonge

mensen stemmen. Want wij vinden dat het niet aan ons is, zeg maar, maar we willen wel graag dat mensen zelf kijken. Wie past bij je. Maar wat ik wel heel leuk vindt aan... eigenlijk want we zijn gaan doen, is dat sinds wij bestaan er langzaam, dus meer initiatieven bijkomen die hetzelfde te doen, maar dan voor een andere groep. Dus je hebt nu ook: Stem op een Jongere bestaat, je hebt Kleur de Kamer. Hun initiatief is om kamerleden van kleur uit te lichten en zo mensen te inspireren. Ik vergeet er volgens mij nog een paar, maar je hebt het... dat bestond al voor ons trouwens. je hebt ook het regenboog... Rainbow Vote van het COC. Het COC is de belangenorganisatie voor mensen die LHBT zijn. Zij hebben een Rainbow Vote website waarop je kan zien welke kandidaten dus bijvoorbeeld en LHBT+ zijn. Dus er zijn wel meerdere van dit soort initiatief.

Robin: Ja, kun je iets meer het algemeen zeggen hoe nu gaat met volgens de representatie van mensen met een migratieachtergrond of LHBT-personen? Hoe gaat dat nu in Nederland?

Devika: Het gaat... het gaat beter dan eerst. Laat me daar mee beginnen. Je ziet wel echt een stijgende lijn. Er zijn steeds meer zichtbare rolmodellen ook. Dus bijvoorbeeld één van de grotere partijen, D66, die had tot voor kort en Indonesische achtergrond, homoseksuele man als lijsttrekker, Rob Jetten. Hij was ook nog jong, die tikte er allemaal hokjes aan. Ehm, dus er zijn wel... Er zit nu voor het eerst een transvrouw in de Tweede Kamer, Lisa van Ginneken. Dus er zijn... er worden wel stapjes gemaakt. Maar het zijn wel nog steeds de uitzonderingen steeds. En wat je wel heel veel ziet is dat dus mensen met bijvoorbeeld de migratieachtergrond, transmensen, weet ik het wat. Dat die toch vaak lager op de lijst worden gezet. En wat je ook wel, nou, ja, want ik ook wel vaak hoor van... dus kandidaten van nou ja, achtergronden die je minder zit, is dat ze ook wel zeggen: omdat we niet met zo veel zijn, is het ook heel lastig om dan heel openlijk te zeggen: hé, ik ben bijvoorbeeld trans[gender] of ik sta heel erg voor bijvoorbeeld de Surinaamse gemeenschap. Want op het moment dat je dat doet, verwacht iedereen van je: Oh, maar dan kom je op voor hun belangen en dan wordt je eigenlijk je identiteit en een beetje platgeslagen alsof je niet meer bent dan dat. En heel veel mensen zitten daar natuurlijk niet op te wachten. Dus het is ook als je met zo weinig bent, is het eigenlijk heel lastig om voor die belangen op te komen. Omdat je dan in dat hokje wordt gedrukt, de hele tijd van je bent trans dus je hebt het de hele tijd over transrechten bijvoorbeeld. Dus dat is ook wel... ik denk dat is een beetje een tussenfase is als je nog met weinig bent, dat dat gewoon bij hoort. Maar dat is, denk ik wel, ja, dat is wel een beetje de realiteit nu. Het zijn er te weinig om eigenlijk je hokje te ontstijgen.

Robin: We begonnen het gesprek met een aantal inspiratiebronnen en ik wil eigenlijk afsluiten met te vragen of jij nog geen eigen inspiratiebron hebt waar je over wil vertellen.

Devika: Zeker, ja, daar heb ik absoluut. Vind ik één van mijn favoriete politici is Tanja Jadnanansing. Tanja zat in de Tweede Kamer tot een paar jaar geleden. Voor de Partij van de Arbeid, de Labour party. Ik vind haar om een paar redenen heel tof. Ik kende haar al toen ikzelf nog niet zo bezig was met politiek, omdat zij de enige Surinaamse vrouw en ook de enige Hindoestaanse vrouw in de Tweede Kamer is geweest toen zij daar zat. Ik ben zelf ook Surinaams en Hindoestaans. Dus ik vond dat altijd dat ik dacht: ja, oké, ja, daar kan ik me in soort van vinden. Los van dat ik dat belangrijk vond, dat zij daar zat en ik vond haar ook nog gewoon inhoudelijk sterk. Dus dat scheelt. En wat ik vooral heel leuk aan haar vind toen ik eenmaal ontmoette, dus toen ik met mijn werk begonnen en haar een keertje tegenkwam. Toen vertelde zij hoe zij eigenlijk mensen betrok bij haar werk in de Tweede Kamer. En het is me altijd bijgebleven. Tanja... ze denk ik rond de 50, toen ze in de Kamer zat in de 40, denk ik. En haar passie was echt jonge mensen betrekken [in de politiek]. En dat is natuurlijk best wel lastig, want de Tweede Kamer is een chique... chique gebouw. Jongeren zijn niet zo politiek geïnteresseerd over het algemeen. Dus wat zij deed was, ze organiseerde pizzasessies. Dan nodigde ze dus jongeren uit, bijvoorbeeld van scholen in de buurt, maar ook gewoon via-via, om bij haar pizza te komen eten. Ze zei: jullie hoeven niks, gewoon, jullie krijgen gewoon gratis pizza van mij. Het enige wat je doen... hoeft te doen is komen en dan liet ze ze gewoon praten. En dan gingen ze gewoon kijken: waar hebben ze het over wat leeft er bij hen. Hebben ze nog ideeën of tips voor mij. Om gewoon dat vertrouwen op te bouwen, gewoon laagdrempelig te zeggen: hé, jullie mogen hier gewoon zijn, ik nodig jullie uit, je krijgt gewoon eten en that's it. En dat werkt dus heel goed. Daardoor... en elke week deed ze dit. Dus elke week had ze een pizzasessie en zo bleef zij dus in contact met allemaal verschillende jonge mensen. Die daarna ook wisten: hé, als ik ergens tegenaan loop kan ik Tanja bellen en ja, dat vond ik zo tof! Dat ik dacht, is zo simpel eigenlijk. Van.. hoe je als politica kun je werk kan doen. Als je zegt van: ik wil opkomen voor jongeren, ja, dan moet je de hele tijd uitnodigen dan. Ja, ze deed dat echt mijn passie. Dus ja.

Robin: Dat is een mooi voorbeeld. Ik wil je bedanken voor dit gesprek. Ik denk dat het heel helder was en veel succes in de toekomst!

Devika: Dank je wel! Leuk om te doen.